

Työehtosopimuskausi päättyy huomenna

Yhteinen tilannekuva vaatii vielä päivittämisen

IAU

Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen uudistamiseksi käytävät neuvottelut jatkuvat tänään. Tekstikysymysten ohella neuvoteltavana on myös palkankorotusten taso ja sopimuskauden pituus. Tässä jäsenkirjeessä on taustoitettu lyhyesti IAU:n näkemystä siitä, mihin käytettävissä oleviin talouslukuihin kokonaisratkaisun kustannustaso tulee perustaa.

Ennuste BKT:n kasvusta

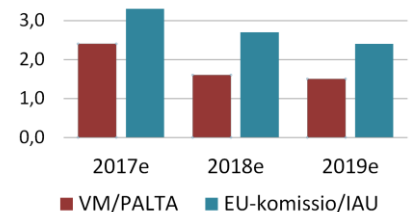
IAU:n ja PALTA:n väliset neuvottelut käynnistyivät varsinaisesti syyskuun alussa, mutta neuvottelutavoitteita aseteltiin puolin ja toisin jo ennen kesää. Neuvottelujen alussa PALTA kävi läpi oman suhdannekatsauksensa (2/2017). Tulevien palkankorotusten tasoa perusteltiin lähinnä valtionvarainministeriön kesäkuun ennus-

teella BKT:n kehityksestä. Siinä BKT:n arvioitiin kasvavan tänä vuonna 2,4 %, ensi vuonna 1,6 % ja vuonna 2019 1,5 %.

BKT:n muutos (bruttokansantuote) kuvaa kotimaisten tavaroiden ja palvelujen tuotannon vaihtelua, mutta samalla myös koko kansantalouden käytävissä olevien tulojen muutoksia. Pelkistetysti kuvaten kysymys on siitä, paljonko suhteessa enemmän tai vähemmän rahaa on kulloinkin käytettävissä työntekijöiden palkanmaksuun sekä yritysten voitonjakoon ja uusiin investointeihin koko yhteiskunnassa olettaen, että verot ja maksut säilyvät ennallaan.

Tuoreimman ennusteen BKT:n kehityksestä on tehnyt Euroopan unionin komissio. Viime viikolla julkaisemassaan ennusteessa se arvioi Suomen BKT:n kasvavan tänä vuonna 3,3 %, ensi vuonna 2,7 % ja vuonna 2019 2,4 %. Ero PALTA:n aiemmin käyttämiin lu-

kuihin on keskimäärin prosenttiyksikön luokkaa.

Kuvio: BKT:n muutos (%) edellisestä vuodesta

Jos BKT:ta koskevia ennusteita käytetään kriteerinä palkankorotustasoa määriteltäessä, tarkastelun tulee luonnollisesti perustua viimeisimpiin käytävissä oleviin ennusteisiin. Valtiovarainministeriön kesän ja EU-komission tuoreiden lukujen valossa palkankorotusvara on noussut noin prosenttiyksikön vuositasolla.

Liittokierros

BKT:ta merkittävämpi mittari palkankorotuksista neuvoteltaessa on kuitenkin tällä kertaa sopimusalan taloudellinen tilanne ja lähivuosien näkymät.

Toisin kuin vuosien 2011 - 2016 välisenä aikana, jolloin työmarkkinakeskusjärjestöjen välillä käytyjen sopimuskierrosten painopiste on ollut kansantaloudessa, nyt neuvotteluja käydään IAU:n ja PALTA:n välillä lentoliikenteen palveluja tuottavissa yrityksissä maksettavista palkoista ja muista työehtoista.

Neuvottelujen tarkastelukulma on siten lähempänä esimerkiksi yrityksen johtavissa asemissa olevien henkilöiden palkkauksessa ja palkitsemisessa noudatettavia periaatteita. Palkankorotusten perusteissa painoarvoa on pantava BKT-ennusteita enemmän ilmailualan käytettävissä oleviin talouslukuun.

Ilmailualan talousluvut ja erityispiirteet

Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen mukaiset työehdot ovat tällä hetkellä käytössä 11 PALTA:n jäsenyrityksessä. Yleissitovuuden perusteella ne tulevat noudatettavaksi myös sopimuksen soveltamisalan muissa yrityksissä, jos sellaisia on.

Neuvottelujen keskiössä on silti Finnair. Se, sen tytäryhtiöt (Finnair Kitchen, Finnair Technical Services, Finnair Cargo) sekä liiketoimintakumppanit (HUB, Swissport, RTG) muodostavat työnantajaryppään, joiden palkkalistoilla on noin 90 % työehtosopimuksen soveltamisalalla olevista työntekijöistä.

Finnair-konserni teki tämän vuoden kolmannella neljänneksellä (1.7.-30.9.) historiansa parhaan taloudellisen tuloksen, 118,9 miljoonaa euroa. Viime perjantaina yhtiö nosti arviotaan koko vuoden liikeloksesta niin, että sen odotetaan nousevan yli 155 miljoonaa euroon.

Lentoliikenteen palveluja koskevaa työehtosopimusta soveltavista muista yrityksistä ei ole saatavissa vastaavia talouslukuja, jotka soveltuisivat käynnissä olevien neuvottelujen tarpeisiin. Tämä johtuu osaksi siitä, että nämä eivät ole pörs-siyhtiö Finnairin tapaan jatkuvan tiedonantovelvollisuuden piirissä.

Alihankkijoina toimivien HUB:n, Swissportin ja RTG:n taloudellinen tulos muodostuu

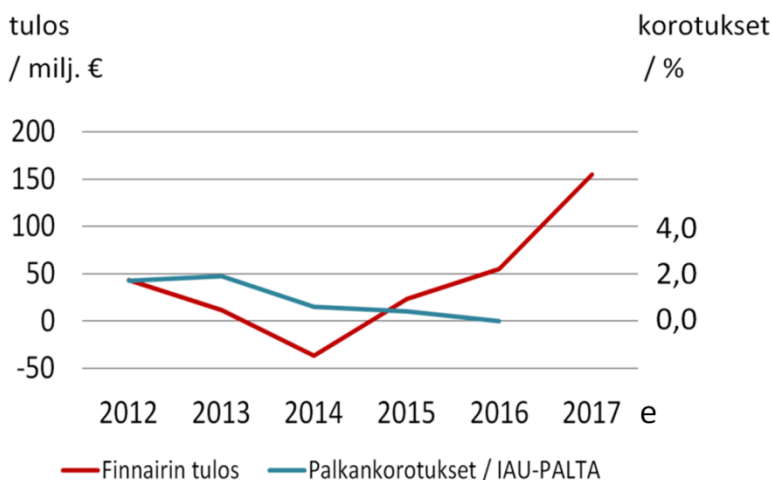
pitkälti niiden ja Finnairin keskinäisissä liiketoimintasopimuksissa sovittujen ehtojen perusteella. Tätä kautta Finnairin tuloskehityksellä on kuitenkin vahva yhteys myös näiden yhtiöihin talouteen.

Palkankorotukset?

Oheinen kuvio esittää Finnairin taloudellisen tuloksen ja Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen palkankorotusten välisen suhteen vuosina 2012 - 2016. Finnairin vuoden 2017 tulos on ennuste, joka perustuu yhtiön viime viikon tiedonantoon.

Edellä kerrotuin perustein ennustetta voidaan käyttää pohjana sovittaessa sopimusalamme palkkojen yleiskorotuksista.

Yrityskohtaiset erot tulevat huomioiduiksi työehtosopimusteksteillä ja niihin perustuvalla paikallisella sopimisella, riippuen kulloisistakin tarpeista. Oleellisinta paikallisessa sopimisessa on kuitenkin huomata, että yritysten lisäksi tarpeita on myös työntekijöillä.

Kuvio: Finnair-konsernin tulos ja Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen yleiskorotukset